

PHƯƠNG THỨC ĐẦU TƯ ĐỐI TÁC CÔNG TƯ THEO CƠ CHẾ, CHÍNH SÁCH ĐẶC THÙ TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

NGUYỄN THỊ THU HÒA (*)
NGUYỄN ĐÌNH THÁI (**)

Tóm tắt: Đầu tư theo phương thức đối tác công tư là giải pháp tối ưu cho Thành phố Hồ Chí Minh phát triển cơ sở hạ tầng và xây dựng các thiết chế văn hóa, thể thao trong bối cảnh ngân sách nhà nước có hạn. Nghị quyết số 98/2023/QH15 của Quốc hội đã mở ra nhiều cơ hội nhưng cũng không ít thách thức đối với Thành phố Hồ Chí Minh khi triển khai thực hiện. Để Nghị quyết thực chất đi vào cuộc sống, có hiệu quả trong huy động nguồn lực thông qua phương thức đối tác công tư, cần nhận diện và tháo gỡ những điểm nghẽn mà Thành phố Hồ Chí Minh đang gặp phải.

Từ khóa: Cơ chế, chính sách đặc thù; đầu tư đối tác công tư; Nghị quyết số 98/2023/QH15; Thành phố Hồ Chí Minh.

Abstract: Investment under public-private partnership method is the optimal solution for Ho Chi Minh City to develop the infrastructure and build cultural and sports institutions in the context of limited state budget. Resolution No. 98/2023/QH15 of the National Assembly opened up not only many opportunities but also many challenges for Ho Chi Minh City in its implementation process. For the Resolution to actually come into life and be effective in mobilizing the resources through the public-private partnership method, it is necessary to identify and remove the bottlenecks that Ho Chi Minh City is facing.

Keywords: Special mechanisms and policies; public-private partnership investment; Resolution No. 98/2023/QH15; Ho Chi Minh City.

Ngày nhận bài: 25/11/2024 Ngày biên tập: 03/01/2025 Ngày duyệt đăng: 19/03/2025

1. Cơ chế, chính sách đặc thù về đầu tư theo phương thức đối tác công tư đối với Thành phố Hồ Chí Minh

Thành phố Hồ Chí Minh là đô thị đặc biệt, có vị trí chiến lược, trung tâm kinh tế lớn của cả nước; vì vậy, Đảng, Nhà nước luôn quan tâm dành nhiều cơ chế, chính sách đặc thù nhằm tạo ra không gian thể chế, chính sách đầu tư phát triển để Thành phố luôn là đầu tàu về kinh tế của cả nước. Để Thành phố tiếp tục phát triển nhanh và bền vững với những cơ chế, chính sách đặc thù, ngày 30/12/2022 Bộ Chính trị đã ban hành Nghị quyết số

31-NQ/TW về phương hướng, nhiệm vụ phát triển Thành phố Hồ Chí Minh đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045. Thể chế hóa quan điểm chỉ đạo của Đảng, ngày 24/6/2023 Quốc hội ban hành Nghị quyết số 98/2023/QH15 về thí điểm một số cơ chế, chính sách đặc thù phát triển Thành phố Hồ Chí Minh. Nghị quyết số 98/2023/QH15 là văn bản mới nhất, đầy đủ và toàn diện nhất với 44 cơ chế, chính sách trên 07 lĩnh vực khác nhau, dựa trên 03 nguyên tắc chính. Đó là quy định các nội dung khơi thông tối đa các nguồn lực mà Thành phố Hồ Chí Minh hiện có để có điều kiện phát triển; phân cấp, phân quyền tối đa cho Thành phố chủ động, linh hoạt trong điều hành; cho phép thực hiện một số chức năng, nhiệm vụ với quy trình, thủ tục rút gọn, ngoài hệ thống

(*) PGS. TS, (**) TS; Trường Đại học Kinh tế - Luật, Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh

pháp luật chung áp dụng cho cả nước mà các tỉnh, thành phố khác đang được phép triển khai, giúp Thành phố phát huy các lợi thế đặc biệt để vượt lên, bứt phá và phát triển.

Tại Điều 4 của Nghị quyết số 98/2023/QH15 quy định về quản lý đầu tư đã trao cho chính quyền Thành phố Hồ Chí Minh nhiều thẩm quyền về đầu tư như: thí điểm mô hình phát triển đô thị theo định hướng phát triển giao thông công cộng (TOD); UBND Thành phố tổ chức đấu thầu lựa chọn nhà đầu tư thực hiện dự án có sử dụng đất đáp ứng đầy đủ các điều kiện; giao thẩm quyền cho Thành phố thực hiện việc phân diện tích đất do Nhà nước quản lý trong các khu đất thực hiện đấu thầu lựa chọn nhà đầu tư thực hiện dự án quy định tại khoản 3 Điều 4 mà không phải thực hiện thủ tục sắp xếp lại, xử lý nhà đất theo quy định của pháp luật về quản lý, sử dụng tài sản công. Đặc biệt, tại khoản 5 Điều 4 của Nghị quyết số 98/2023/QH15 quy định về các dự án đầu tư theo phương thức đối tác công tư (gọi tắt là dự án PPP) đã được nêu rõ.

Các nội dung cơ chế, chính sách đặc thù về đầu tư theo phương thức đối tác công tư là cơ sở pháp lý quan trọng để chính quyền Thành phố Hồ Chí Minh triển khai thực hiện đầu tư, nhất là đầu tư theo phương thức đối tác công tư (PPP). Phương thức PPP đã mở ra triển vọng giải quyết 02 điểm nghẽn cố hữu của Thành phố Hồ Chí Minh là thể chế và hạ tầng đô thị. Nghị quyết số 98/2023/QH15 của Quốc hội cho phép Thành phố Hồ Chí Minh thí điểm thực hiện đầu tư PPP trong lĩnh vực văn hóa, thể thao. Đây là điểm mới, đặc thù của cơ chế, chính sách phát triển Thành phố Hồ Chí Minh trong lĩnh vực đầu tư theo phương thức PPP. Bởi vì, Luật Đầu tư theo phương thức đối tác công tư năm 2020 hiện hành không quy định về đầu tư PPP trong lĩnh vực văn hóa, thể thao.

2. Những điểm nghẽn trong thực hiện cơ chế, chính sách đặc thù về đầu tư theo phương thức đối tác công tư đối với Thành phố Hồ Chí Minh

Theo Nghị quyết số 98/2023/QH15 về thí điểm một số cơ chế, chính sách đặc thù phát triển Thành phố Hồ Chí Minh, đầu tư theo phương thức PPP được xem là một giải

pháp quan trọng nhằm thúc đẩy phát triển cơ sở hạ tầng và thu hút vốn đầu tư xã hội. Trong lĩnh vực quản lý đầu tư, sau gần hai năm triển khai thực nghiệm Nghị quyết số 98/2023/QH15, Thành phố Hồ Chí Minh đã bố trí vốn đầu tư công 3.794 tỷ đồng hỗ trợ giảm nghèo và giải quyết việc làm; thông qua danh mục 07 vị trí phát triển đô thị theo định hướng giao thông công cộng; ban hành danh mục 41 dự án đầu tư theo phương thức đối tác công - tư lĩnh vực y tế, giáo dục, văn hóa; thông qua 05 dự án nâng cấp, mở rộng, hiện đại hóa đường bộ hiện hữu theo hình thức BOT (xây dựng - kinh doanh - chuyển giao)⁽¹⁾. Tuy nhiên, quá trình triển khai mô hình PPP ở Thành phố Hồ Chí Minh gặp phải một số điểm nghẽn sau:

Thứ nhất, mâu thuẫn giữa cơ chế, chính sách đặc thù với thể chế, chính sách hiện hành về đầu tư theo phương thức PPP. Giữa quy định về đầu tư của Luật Đầu tư theo phương thức đối tác công tư năm 2020 với quy định cơ chế, chính sách đặc thù về đầu tư theo Nghị quyết số 98/2023/QH15 còn bất cập, mâu thuẫn trong quy định và áp dụng khi triển khai thực hiện. Nghị quyết số 98/2023/QH15 nêu rõ, chính quyền Thành phố Hồ Chí Minh được thực hiện các lĩnh vực đầu tư theo phương thức đối tác công tư theo quy định của Luật Đầu tư theo phương thức đối tác công tư và được đầu tư thêm các lĩnh vực như văn hóa, thể thao; được lựa chọn một số phương thức, loại hợp đồng; được quyết định tổng mức, tỷ lệ đầu tư... Tuy nhiên, Nghị quyết cũng nêu rõ: “Trình tự, thủ tục thực hiện các dự án quy định tại điểm này thực hiện theo quy định của pháp luật về đầu tư theo phương thức đối tác công tư và quy định khác của pháp luật có liên quan” (khoản 1 Điều 4); “Tiêu chí, nguyên tắc, điều kiện, trình tự, thủ tục thực hiện dự án, lựa chọn nhà đầu tư tuân thủ quy định của pháp luật về đầu tư theo phương thức đối tác công tư” (khoản 3 Điều 4). Mặc dù, Nghị quyết số 98/2023/QH15 tạo ra cơ chế đặc thù cho Thành phố Hồ Chí Minh, nhưng vẫn còn những rào cản bởi các quy định của pháp luật liên quan về đầu tư, đặc biệt là quy trình, thủ tục lập dự án, phê duyệt dự án,

nguyên cứu khả thi, tiền khả thi, đánh giá tác động, thanh quyết toán, dự toán ngân sách, huy động vốn... Đánh giá nguyên nhân thực hiện một số chính sách theo Nghị quyết 98/2023/QH15 chậm, khi còn đương nhiệm, Chủ tịch UBND Thành phố Hồ Chí Minh Phan Văn Mãi cho rằng: "... khi Thành phố xây dựng văn bản thuộc thẩm quyền thì có một số nội dung cần tham khảo các bộ, ngành Trung ương. Tuy nhiên, nhiều lãnh đạo bộ, cán bộ cấp vụ, cục hay chuyên viên lại quay về quy định hiện hành, dẫn đến việc hướng dẫn mất thời gian"⁽²⁾.

Bên cạnh đó, Nghị quyết số 98/2023/QH15 mặc dù có nhiều bước tiến vượt bậc so với khung pháp lý về PPP (ở một số điều khoản), nhưng lại đặt ra cho nhà đầu tư nhiều băn khoăn khi không có hướng dẫn chi tiết và có nhiều điểm chưa rõ ràng. Ví dụ: Nghị quyết số 98/2023/QH15 quy định việc áp dụng hình thức hợp đồng đối tác công tư đối với các lĩnh vực mới như thể thao, văn hóa. Tuy nhiên, theo quy định tại khoản 1 Điều 4 Luật Đầu tư theo phương thức đối tác công tư hiện chỉ được áp dụng cho một số lĩnh vực mà không bao gồm hai lĩnh vực nói trên. Vì vậy, việc áp dụng PPP đối với hai lĩnh vực này có khả năng sẽ gây ra một số cản trở nhất định cho nhà đầu tư khi xây dựng, vận hành dự án.

Tính đến nay, sau gần 02 năm thực hiện Nghị quyết số 98/2023/QH15, việc triển khai các chính sách đặc thù còn ở giai đoạn chuẩn bị đề án, dự án kêu gọi đầu tư nên chưa huy động được nguồn lực cụ thể đi vào cuộc sống. Việc vận dụng Nghị quyết số 98/2023/QH15 để tháo gỡ những vướng mắc đối với các dự án, công trình tồn tại nhiều năm còn nhiều hạn chế, cần có giải pháp đột phá mạnh mẽ hơn nữa và sự hỗ trợ của các bộ, ngành có liên quan.

Ngoài ra, mục tiêu rút ngắn quy trình, thủ tục của từng dự án đầu tư, các vấn đề liên quan đến điều chỉnh quy hoạch, đất đai, xây dựng, môi trường... còn cần thêm thời gian để đánh giá, cũng như hiệu lực, hiệu quả của bộ máy hành chính các cấp sau khi được phân cấp, ủy quyền. Việc huy động nguồn lực chưa tạo đột phá cho bức tranh

kinh tế - xã hội, cũng như chưa tạo sức bật cho Thành phố, mà phải kỳ vọng vào giai đoạn tới, khi các chính sách và giải pháp đi vào cuộc sống. Điều đó cho thấy, cơ chế, chính sách đặc thù nhưng thực tế lại không đặc thù. Đây là vẫn là điểm nghẽn lớn trong thực hiện cơ chế, chính sách đặc thù theo Nghị quyết số 98/2023/QH15.

Thứ hai, thể chế, pháp luật về đầu tư theo phương thức PPP còn một số bất cập, chồng chéo và không theo kịp nhu cầu đầu tư của phương thức này. Trong khi đó, khuôn khổ pháp lý để triển khai đầu tư theo phương thức PPP của Thành phố Hồ Chí Minh phải đảm bảo theo cơ chế, thể chế của pháp luật hiện hành: "Luật Đầu tư theo phương thức đối tác công tư hiện nay đang có nhiều quy định chưa rõ ràng, chồng chéo, mâu thuẫn và gây ra sự bất tương xứng khi áp dụng trên thực tế. Đối với nhà đầu tư, những thiếu sót này đã khiến họ phải chịu nhiều thiệt thòi, mất đi tính cân bằng về quyền, lợi ích với cơ quan nhà nước khi thực hiện dự án. Một số thiếu sót điển hình có thể nhắc tới đó là chưa có quy định về trách nhiệm của nhà nước khi vi phạm nghĩa vụ hợp đồng; cơ chế cho việc phân chia lợi nhuận rủi ro chưa thực sự công bằng và gây tổn kém thời gian cho nhà đầu tư; nhà đầu tư không được tạo điều kiện thuận lợi trong quản lý, kinh doanh dự án PPP"...⁽³⁾.

Bên cạnh đó, cả phía Nhà nước lẫn khu vực tư nhân vẫn còn lúng túng trong việc lựa chọn, xác định loại hợp đồng (BOT, BTO, BLT, BTL, BOO, O&M, BT) sao cho phù hợp với từng lĩnh vực và tính chất của dự án⁽⁴⁾. Trên thực tế, từ khi phương thức đối tác công tư được quy định tại Luật Đầu tư có hiệu lực từ năm 2021, có tổng cộng 36 dự án được triển khai theo hình thức PPP, trong đó, đa phần các dự án được thực hiện dưới dạng hợp đồng BOT (28/36 dự án), còn lại các dự án khác được thực hiện dưới dạng BLT, BOO và 01 dự án triển khai dưới dạng hợp đồng O&M⁽⁵⁾. Điều này có nguyên nhân từ sự thiếu hụt các hướng dẫn cụ thể và được quy định tường minh tại luật và các văn bản pháp luật khiến cả các cơ quan nhà nước và nhà đầu tư hết sức lúng túng khi tham gia

vào hợp đồng PPP. Trong khi đó, PPP là một trong những phương thức đầu tư đã, đang chi phối nhiều dự án lớn, trọng điểm tại Thành phố Hồ Chí Minh nói riêng và cả nước nói chung, là lĩnh vực cần được đầu tư nghiên cứu để đảm bảo cân bằng quyền lợi cho cả Nhà nước và nhà đầu tư.

Thứ ba, thời hạn thí điểm 05 năm của Nghị quyết số 98/2023/QH15 sẽ là một áp lực rất lớn cho Thành phố Hồ Chí Minh trong việc triển khai các dự án PPP. Thực tiễn từ Nghị quyết số 54/2017/QH14 cũng cho thấy thời hạn thí điểm 05 năm là không đủ. Vì vậy, nếu không có một định hướng rõ ràng thì Thành phố Hồ Chí Minh vẫn khó có sự bứt phá để hình thành một thể chế tổng thể về thẩm quyền, nhiệm vụ tự chủ, tự quyết, tự chịu trách nhiệm. Thời hạn cơ chế, chính sách đặc thù thí điểm trong một thời gian nhất định cũng gây nghi ngại cho triển khai thực hiện các dự án PPP và thu hút nhà đầu tư tư nhân bởi vòng đời của một dự án có thể vượt qua mốc thời gian là 05 năm.

Thứ tư, khi triển khai các dự án đầu tư theo phương thức đối tác công tư cho thấy có một số khó khăn, rủi ro đã và đang gặp phải, bao gồm:

- **Rủi ro tài chính và lợi nhuận:** nhà đầu tư tư nhân thường lo ngại về mức độ lợi nhuận và các biện pháp bảo đảm tài chính trong các dự án PPP. Việc thiếu các cơ chế bảo lãnh rủi ro, nhất là khi liên quan đến việc điều chỉnh phí dịch vụ hoặc các chính sách thu hồi vốn đã gây khó khăn cho việc kêu gọi các nhà đầu tư lớn.

- **Quy trình phê duyệt dự án chậm:** quy trình phê duyệt dự án tại Thành phố Hồ Chí Minh, bao gồm các bước như đánh giá, xin phép và phê duyệt từ nhiều cơ quan khác nhau, còn khá phức tạp và tốn nhiều thời gian. Điều này làm giảm tính hấp dẫn của mô hình PPP đối với các nhà đầu tư.

- **Thiếu minh bạch và công khai:** một số dự án PPP chưa có quy trình đấu thầu minh bạch và công khai, dẫn đến sự e ngại từ các nhà đầu tư về tính công bằng trong việc lựa chọn nhà thầu và đối tác tham gia. Tính minh bạch của Thành phố Hồ Chí Minh cũng mới được đánh giá ở mức trung bình.

- **Khó khăn trong giải phóng mặt bằng, tiếp cận đất đai:** việc giải phóng mặt bằng để triển khai dự án cơ sở hạ tầng ở Thành phố Hồ Chí Minh gặp nhiều khó khăn do giá đất tăng cao và sự phản đối của người dân. Điều này làm chậm tiến độ dự án và tăng chi phí đầu tư. Ở Thành phố Hồ Chí Minh trong những năm gần đây, do thị trường bất động sản tăng cao, giá bất động sản, đất đai thay đổi, chính sách đất đai cũng có nhiều thay đổi, đặc biệt là quá trình đô thị hóa ngày càng diễn ra mạnh mẽ làm cho doanh nghiệp khó tiếp cận nguồn lực đất đai để đầu tư

- **Hạn chế về nguồn vốn dài hạn:** các dự án PPP thường yêu cầu nguồn vốn dài hạn với quy mô lớn, đặc biệt trong các lĩnh vực hạ tầng giao thông, cấp thoát nước và y tế. Tuy nhiên, các tổ chức tài chính trong nước chưa phát triển đủ các công cụ tài chính dài hạn để hỗ trợ cho các dự án PPP. Việc huy động vốn từ các ngân hàng thương mại cũng gặp khó khăn do rủi ro dự án lớn và tính thanh khoản hạn chế.

Thứ năm, năng lực triển khai dự án PPP của đội ngũ nhân lực cả khu vực nhà nước và doanh nghiệp còn hạn chế, nhất là năng lực quản lý dự án PPP. Cơ quan quản lý dự án, quản lý đầu tư của Thành phố Hồ Chí Minh chưa có đủ kinh nghiệm trong việc quản lý các dự án PPP quy mô lớn, dẫn đến việc điều hành dự án chưa hiệu quả và dễ phát sinh vấn đề trong quá trình triển khai. Trong bối cảnh hiện nay, đội ngũ công chức, viên chức chưa phát huy được tính chủ động, sáng tạo, còn tâm lý dè dặt, e ngại trách nhiệm trong tham mưu, xử lý các vấn đề mới chưa có tiền lệ, các dự án còn tồn đọng. Tổ chức bộ máy và cách thức tiến hành chưa thực sự đổi mới, chưa xây dựng được cơ chế vận hành phù hợp với chính sách và cơ chế đặc thù.

3. Giải pháp thực hiện tốt cơ chế, chính sách đặc thù về đầu tư theo phương thức đối tác công tư đối với Thành phố Hồ Chí Minh

Một là, nâng cao quyết tâm chính trị của Đảng bộ, chính quyền các cấp của Thành phố Hồ Chí Minh. Cần quán triệt tinh thần chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh

Chính: “Suy nghĩ đã chín, tư tưởng đã thông, cơ chế đã có, cờ đã đến tay thì phải có quyết tâm cao hơn, nỗ lực lớn hơn, hành động quyết liệt hơn nữa, làm việc có trọng tâm, trọng điểm. Phải phát huy hơn nữa tư tưởng tấn công, khuyến khích, bảo vệ những người dám nghĩ, dám làm, dám đổi mới sáng tạo, dám đột phá vì lợi ích chung”⁽⁶⁾. Triển khai thực hiện cơ chế, chính sách đặc thù về đầu tư sẽ xuất hiện nhiều cái mới, cái khó, chưa có tiền lệ nên cần phải có quyết tâm mạnh mẽ, triển khai quyết liệt, tinh thần chỉ đạo, lãnh đạo kịp thời của cấp ủy, người đứng đầu chính quyền Thành phố, các sở, ngành liên quan. Để đạt được kết quả, tháo gỡ khó khăn, các điểm nghẽn cần có sự vào cuộc của các bộ, ngành Trung ương, nhưng phải có sự bám sát của chính quyền, đội ngũ thực thi nhiệm vụ của Thành phố.

Hai là, hoàn thiện quy định của pháp luật theo phương thức đối tác công tư theo hướng khắc phục được những bất cập, hạn chế hiện nay, đảm bảo tính đồng bộ với hệ thống pháp luật khác như luật ngân sách, luật đầu tư công, luật xây dựng, luật đấu thầu... Quốc hội cần thực hiện hoạt động giám sát thực hiện Luật Đầu tư theo phương thức đối tác công tư và trong khi chưa sửa đổi, bổ sung kịp thời luật và các nghị định, thông tư hướng dẫn, cần nghiên cứu, soạn thảo và ban hành mẫu hợp đồng dự án PPP. Bên cạnh đó, các cơ quan ban ngành liên quan cũng cần có sự tổng hợp liên tục các vướng mắc, bất cập để đồng hành cùng nhà đầu tư, kịp thời giải quyết các vấn đề của họ. Có như vậy, dự án PPP mới thu hút được các nguồn đầu tư mới, có nhiều cải thiện và triển khai hiệu quả hơn.

Ba là, sớm rà soát các vướng mắc, bất cập, thiếu đồng bộ giữa thể chế hiện hành về đầu tư với cơ chế, chính sách đặc thù về đầu tư cho Thành phố Hồ Chí Minh nhằm kịp thời tháo gỡ theo hướng thủ tục rút gọn, đảm bảo nhanh, hiệu lực, hiệu quả, đồng bộ, thống nhất, có phương án xử lý cụ thể, có sản phẩm chính sách cụ thể góp phần thực hiện tốt hơn phương thức đầu tư PPP tại Thành phố Hồ Chí Minh. Điều này đòi hỏi Thành phố cần kịp thời xin ý kiến các

bộ liên quan để triển khai các dự án trong danh mục thu hút các nhà đầu tư chiến lược, triển khai các dự án lớn, trọng điểm như giao thông công cộng, cảng biển.

Bốn là, khắc phục và hạn chế, kiểm soát rủi ro, khó khăn trong triển khai đầu tư PPP, nhất là dự án về văn hóa, thể thao khi pháp luật đầu tư theo phương thức PPP chưa điều chỉnh lĩnh vực này.

Năm là, phát huy vai trò của Ban Chỉ đạo triển khai Nghị quyết số 98/2023/QH15 về thí điểm chính sách đặc thù phát triển Thành phố Hồ Chí Minh trong kịp thời tháo gỡ vướng mắc về cơ chế, pháp luật về đầu tư cho Thành phố Hồ Chí Minh; chỉ đạo triển khai áp dụng Nghị định số 84/2024/NĐ-CP của Chính phủ về thí điểm phân cấp quản lý nhà nước một số lĩnh vực cho chính quyền Thành phố Hồ Chí Minh theo từng vấn đề, lĩnh vực thành cấm nang hướng dẫn để các sở, ngành tham khảo, tham chiếu quy trình, làm kim chỉ nam thực hiện, nhất là các lĩnh vực xây dựng, thu hút đầu tư, tài nguyên, môi trường, huy động vốn... Bên cạnh đó, Ban Chỉ đạo cần tiếp tục có những xử lý theo Kết luận số 14-KL/TW của Bộ Chính trị, đồng thời vận dụng trong thực hiện Nghị quyết số 98/2023/QH15 để giải quyết dứt điểm những dự án, vấn đề tồn đọng nhiều năm, kể cả đang vướng về quy định pháp luật./

Ghi chú:

(1) <https://ttbc-hcm.gov.vn/tphcm-but-pha-tu-nghi-quyet-98-47280.html>

(2) <https://tphcm.chinhphu.vn/nhan-dien-diem-nghen-trong-thuc-hien-co-che-dac-thu-pha-tu-trien-tphcm-101240827174655738.htm>.

(3) <https://haiquanonline.com.vn/thao-go-bat-cap-tu-luat-dau-tu-theo-phuong-thuc-doi-tac-cong-tu-185445-185445.html>.

(4) <https://thesaigontimes.vn/chinh-sach-dac-thu-van-chua-the-don-duong-thong-thoang-cho-pppl>.

(5) <https://dangcongsan.vn/kinh-te/thao-go-vuong-mac-trong-thu-hut-dau-tu-bang-hinh-thuc-doi-tac-cong-tu-tai-tp-ho-chi-minh-663760.html>.

(6) <https://thanhnien.vn/tphcm-but-pha-tu-nghi-quyet-98-185240902233040687.htm>.